

Meer marktmacht voor boeren

Voor een betere prijs voor onze producten is meer marktmacht voor de producenten nodig. Er zijn verschillende mogelijkheden om dat te bereiken. Samen met andere boeren-vakbonden denkt de NAV meer te bereiken.

De NAV heeft regelmatig overleg met de andere agrarische vakbonden over zaken die in alle sectoren spelen om te zien waar gezamenlijk actie kan worden ondernomen. Zo is in een overleg op 21 juli j.l. het Actieplan Marketpower van de NAV besproken. In die notitie worden de mogelijkheden verkend om de positie van de primaire producenten in de keten te verbeteren. Kort samengevat zijn er twee mogelijkheden:

- Door krachtenbundeling van boeren in producentenorganisaties de mogelijkheid benutten om prijs-, volume en kwaliteitsafspraken te maken;
- Via een Gedragscode Eerlijke Handelspraktijken de inkoopmacht van afnemers betugelen.

PRODUCTENORGANISATIES

De collega-bonden onderschrijven het standpunt van de NAV, dat door de zwakke positie van de primaire producenten de opbrengstprijzen regelmatig onder kostprijsniveau liggen en dat dit voor de continuïteit van de sectoren en de mogelijkheden om de productie te verduurzamen problematisch is. Om de positie van de producent te versterken kan de Producentenorganisatie (PO) een rol vervullen. Cruciaal is daarbij wel, dat de leden van een PO onderling afspraken mogen maken over productievolume, prijs en kwaliteit. Binnen het huidige mededingingsrecht zijn deze mogelijkheden veel te krap om werkelijk invloed op de markt te kunnen hebben. Omdat in het nieuwe GLB veel aandacht is voor de PO als mogelijkheid om de positie van de primaire sector te verbeteren, hebben de agrarische vakbonden in een gezamenlijk persbericht de Europese overheid opgeroepen om de mogelijkheden voor de PO's sterk te verruimen en de Nederlandse overheid om de mogelijkheden die de EU biedt niet nationaal in te perken. De overheden moeten de mo-

gelijkheden bieden voor de PO om werkelijk in de markt te kunnen opereren. Vervolgens moeten de boeren deze kans aangrijpen om dan ook PO's op te richten met een omvang van betekenis. De agrarische vakbonden willen dat graag stimuleren en faciliteren. In de varkenshouderij werkt de NMV aan een PO Varkenshouderij met als ambitie om 100% van de varkenshouders hierin te verenigen. Dit kan een grote stimulans zijn voor andere sectoren om vergelijkbare initiatieven te starten.

EERLIJKE HANDEL

Zowel in het Europese als in het Nederlandse Parlement heeft het verbeteren van de positie van de primaire producent veel aandacht. Op dit moment functioneert er in ons land een Gedragscode Eerlijke Handelspraktijken, die werkt op vrijwillige basis. De NAV pleit in het Actieplan Marketpower voor een dwingend systeem, met een onafhankelijke Autoriteit Producent en Markt (APM), die zelfstandig zaken kan onderzoeken en zo nodig ook serieuze sancties kan opleggen. Hierover gaan de bonden doorpraten en gezamenlijk lobbyen wanneer dit onderwerp in het Europese of in het Nederlandse Parlement weer aan de orde is. **NAV**

Dijksma verruimt invulling vergroening

Staatssecretaris Dijksma heeft haar definitieve voorstellen voor de invulling van de vergroening van het nieuwe GLB ingediend in Brussel. Zij heeft een aantal wijzigingen aangebracht t.o.v. eerdere plannen nadat er in de Tweede Kamer verschillende moties waren aangenomen.

Op 29 juli heeft staatssecretaris Dijksma voorstellen voor de Nederlandse invulling van vergroening in het GLB naar Brussel gestuurd. In *Genoeg is Beter* van juni en juli heeft u kunnen lezen wat oorspronkelijk de bedoeling was. Door het Kamerdebat van begin juli zijn daar de nodige veranderingen in aangebracht. We zetten alles nog even voor u op een rij.

KEUZE- OF EQUIVALENT PAKKET
De boer heeft de keuze uit invulling met keuzes uit de generieke lijst of invulling met

het equivalente 'akkerbouw-strokenpakket inclusief vogelakker'. Een belangrijke verbetering is, dat deze keus per jaar opnieuw gemaakt kan worden en niet voor 5-7 jaar vastligt.

1. Keuzepakket uit de generieke lijst:

- Onbeheerde akkerranden: 1 tot 20 m breed. Weefactor 1;
- Eiwitgewassen: luzerne, rode klaver, esparcette, rolklaver, wikke, lupine en veldbonen. Weefactor 0,7;
- Vanggewassen: voor 1 okt. gezaaid, altijd mengsel van twee soorten of gras doorzaaien door hoofdgewas. Weefactor 0,3;
 - o Algemene openstelling, min. 10 weken op het land, geen gewasbeschermingsmiddelen (soortenlijst beschikbaar);
 - o Volgend op vezelgewassen (vlas of hennep);
 - o Vanggewassen als aaltjesbestrijding (soortenlijst beschikbaar);
- Wilgenhakhout. Weefactor 0,3.

Vanggewassen die al verplicht worden geteeld na bijvoorbeeld mais tellen niet mee.

2. Het equivalente 'akkerbouw-strokenpakket, inclusief vogelakker':

- Beheerde akkerrand (minstens 30% en 3 m breed). Weefactor 1,5;
- Aangrenzende sloten. Weefactor 2;
- Eiwitgewassen. Weefactor 0,7;
 - o Luzerne, esparcette, rolklaver, rode klaver en wikke: geen gewasbeschermingsmiddelen, wel bemesting. Luzerne met akkerrand vormt de 'vogelakker';
 - o Lupine en veldboon: wel gewasbeschermingsmiddelen, geen bemesting;
- Vanggewassen: als in keuzepakket, dus geen gewasbeschermingsmiddelen. Weefactor 0,3;
- Landschapselementen op/grenzend aan land met een beheercontract. Weefactor 1,5.

lees verder op pagina 3

Ieder jaar start je als boer vol optimisme met een nieuw teeltjaar, als een spreekwoordelijke nieuwe ronde met nieuwe kansen maar ook bedreigingen. Dit jaar is daar een erg duidelijk voorbeeld van. Ten eerste het onberekenbare weer: in het voorjaar op veel plaatsen te droog, in enkele gebieden zware buien, in het zuiden een natte zomer en in het noorden gortdroog. Daarnaast wordt het resultaat van dit jaar bepaald door de markten. Het areaal vrije gewassen is wat groter. Samen met de iets hogere oogstverwachting leidt dat tot het bekende overaanbod. De politieke onzekerheid in het Midden-Oosten en Oost-Europa heeft ook consequenties voor diverse markten waaronder de graanmarkten. Onverwacht is Europa na de val van de muur in 1989 in een crisissfeer gedompeld door Russische expansiedrift en het streven naar herstel

van de hegemonie in de 'eigen regio'. Het is vooral te betreuren dat er in de internationale politieke arena weer 'spierballen' gebruikt worden in plaats van diplomatie. Er dreigt nu een vicieuze cirkel van maatregelen en tegenacties tussen de machtsblokken Europese Unie en de Russische douane-unie. De boycotacties leiden tot acute vermarktingsproblemen die direct op het bord van de boeren en tuinders komen. We weten ook dat we hiervoor wel enige solidariteit van de rest van de maatschappij mogen verwachten, maar dat nood-interventieprogramma's maar een druppel op de gloeiende plaat vormen. De sympathie van de samenleving is er zeker, maar eisen tot volledige schadeloosstelling zijn niet reëel.

Als akkerbouwbelangenbehartigers hebben we met de definitieve invoering van de

vergroeningsmaatregelen succes geboekt. Inzet was steeds om ook in Nederland vergroening niet tot verlies aan akkerland te laten leiden. De vergroening maakt immers deel uit van de bedrijfsstoeslag die in de plaats is gekomen voor het oude vangnet in het markt- en prijsbeleid! Voor de boeren liggen er nu interessante opties die naar de eigen omstandigheden ingevuld kunnen worden met vanggewassen of met een pakket op basis van akkerranden (zie pagina 1). Hiermee is niet alleen de positie met het buitenland gelijk getrokken, maar ook met de andere sectoren in Nederland. Dit laat onverlet dat we nu al het vizier richten op de periode na 2020 om toch weer op een EU-landbouwbeleid aan te koersen met een vorm van een vangnet in plaats van een toeslagstelsel.

Teun de Jong

Stikstofgebruiksnormen klei op de goede weg, nu het zand nog!

Het 5e actieprogramma nitraatrichtlijn heeft (te) lang nodig gehad om tot uitvoering te komen. De meeste punten zijn nu eindelijk voor de komende vier jaar (met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014) geregeld.

Voor de uitzonderingen voor de stikstofgebruiksnormen in graan en de aanwending van runderdrijfmest als antistufdekbestrijding heeft de nodige vertraging opgelopen. Dat laatste kwam op het nippertje gereed. De mogelijkheden voor herstelbemesting (eind juli) kwamen veel te laat en zijn bovendien erg omslachtig. De teler moet eerst ontheffing aanvragen bij de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO) en een taxatierapport opstellen waaruit blijkt dat er 25 % opbrengstderiving is. De NAV vindt dat voor een praktische uitvoering een combinatie van de hoeveelheid neerslag en de datum in een gebied (50 mm per etmaal) telers de mogelijkheid zou moeten bieden voor bepaalde gewassen een ontheffing te geven zonder taxatierapport. De reparatie moet alleen met stikstofkunstmest hersteld worden.

AANPASSING STIKSTOFNORM

De aanpassing van de flexibele stikstofnormen voor graan kwam ook veel te laat, maar biedt wel genoeg perspectief voor

de klei om verschillende graansoorten nu optimaal te bemesten. Degene die voor suikerbieten en/of consumptieaardappelen dit al hadden aangevraagd kunnen met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014 gebruik maken van deze extra aanvoer ruimte als ze boven de minimumnormen komen. Anders moet de stikstofdifferentiatie voor 15 september aangevraagd zijn.

PROBLEMEN ZAND

Voor het zand liggen er nog veel problemen. Allereerst bepleit de NAV dat het gebied voor de antistufmaatregel voor runderdrijfmest uitgebreid wordt tot heel Nederland. Daar waar de definitie zand van toepassing is, zoals dat in de huidige aangewezen gebieden ook van toepassing is, zou stuifbestrijding toegestaan moeten worden. Voorts zal het zuidoostelijk zandgebied zo snel mogelijk richting de 50 mg nitraat moeten om de korting van 20 % op de stikstofgebruiksnormen voor aardappelen en mais weer ongedaan te maken. De ontheffing om het drijfmest uitrijden met twee weken te verlengen tot 15 september gaat daar niet bij helpen. Ook de illegale uitrijpraktijken zouden meer uitgebannen moeten worden. Daarnaast zouden ook de stikstofgebruiksnormen uiteindelijk afhankelijk gemaakt moeten worden van het opbrengstniveau van de gewassen, zoals nu al kan op de klei. Het vertrouwen

in Brussel dat we ook op die manier op de zandgronden aan de nitraatrichtlijn kunnen voldoen zal een voorwaarde zijn.

MEER MAATWERK

Nederland heeft de mogelijkheid gekregen om met zogenaamde equivalentiemaatregelen meer maatwerk te krijgen op bedrijfsniveau indien het gebruik van hogere stikstof- en fosfaatnormen daarmee leidt tot dezelfde of lagere verliezen. Hier is echter nog veel denkwerk te verrichten omdat het maatwerk voor gebruiksnormen van de nitraatrichtlijn vooral op gebiedsniveau bepaald is. Ook de ruimte die de overheid hiervoor wil bieden is nog niet uitgekristalliseerd. Er wordt nu bij PPO in Lelystad gewerkt aan een soort kringloopwijzer plant om die mogelijkheid te bieden, zoals de veehouderij die met de kringloopwijzer in de melkveehouderij kan bieden. NAV, LTO en NAJK onderzoeken de mogelijkheden voor maatwerk op de individuele bedrijven. Dit moet voor 1 januari 2015 in werking treden. De uitkomst is nog onzeker. NAV

Brancheorganisatie Akkerbouw opgericht

De BO Akkerbouw is formeel opgericht. Voor de NAV zitten Teun de Jong en Hans van Kessel in het bestuur. De eerste bestuursvergadering is op 30 september. NAV

Burgers meer bij productie van voedsel betrekken

Martine Lesterhuis, 26 jaar, vindt het niet kunnen dat boeren zo weinig verdienen. Ze wil daarom werken aan meer burgerbesef over hoe het in de voedselketen werkt en hoe dat uitpakt voor boeren.

Martine uit Holwierde (Groningen) heeft dit jaar haar studie Plantenwetenschappen aan de Wageningen Universiteit afgerond. Amper thuis van een tien-weken-durende fietsvakantie door Europa vertrekt ze nu voor korte tijd naar Duitsland om daar ervaring op te doen bij een biologisch akkerbouwbedrijf.

ACHTERGROND

De ouders van Martine hebben een gangbaar akkerbouwbedrijf en een bedrijf met biologische varkens. Inmiddels zit Martine, de vierde generatie Lesterhuis, in de maatschap met haar vader omdat ze het bedrijf over een aantal jaren wil overnemen. Eerst wil ze nog een baan buitenshuis om meer ervaring en praktijkkennis op te doen.

BEDRIJF

Op het akkerbouwbedrijf worden nu aardappels, bieten en tarwe verbouwd. De grond is gemiddeld 40% afslibbaar, dus zeker geschikt voor erwten en grasachtigen. De opfok van biologische varkens is de tweede tak op het bedrijf. Haar moeder is daar mee begonnen en heeft dit nu uitgebreid tot een bedrijf met 350 vleesvarkens. Omdat de akkerbouw tak niet biologisch is, is het (nog) geen gesloten bedrijf. Alles wat aangekocht wordt voor de varkens moet van andere biologische bedrijven komen.

VISIE

Martine: 'Ik wil uiteindelijk toe naar een gesloten biologisch bedrijf zodat het voer voor de varkens op ons eigen bedrijf verbouwd wordt en de mest weer op het land gebruikt kan worden. Dat is iets waar ik in stappen naar toe wil werken. Ook de praktische basiskennis en uitvoerbaarheid zal ik nog meer onder

de knie moeten krijgen. Mijn interesse ligt zowel bij de dieren als bij de plantenteelt, dus ik probeer dit te combineren in ons bedrijf. Maar vooral wil ik de burger meer betrekken bij de boerderij zodat deze beseft wat er allemaal komt kijken om eten op het bord te krijgen. Dat burgers inzien dat het allemaal niet vanzelfsprekend is dat er altijd maar voedsel in de supermarkt ligt. Alles heeft z'n tijd nodig gehad om te groeien en elk jaar is een product weer anders. Maar helaas zijn de consumenten verwend geraakt met het idee dat de producten er altijd hetzelfde uit zien en smaken.

De industrie heeft hier onder andere voor gezorgd. En daarbij vind ik het absoluut niet kunnen dat de boer zo slecht betaald wordt voor het vele werk wat er voor gedaan is!

BODEMLEVEN EN DUURZAAMHEID

'Mijn plan is om te gaan werken met vaste rijpaden en met NKG, niet kerende grondbewerking. NKG, daar voel ik steeds meer voor om de bodemkwaliteit optimaal te krijgen. Steeds kijken wat de bodem nodig heeft en hier zo goed mogelijk naar handelen: actie - reactie - etc. Ik noem dit een vorm van duurzaam werken. Ik ben van plan om daar veel tijd in te stoppen. In de landbouw 'is je bodem je beste vriend!' Een goed bodemleven en kwaliteit komen uiteindelijk de productie ten goede.'

BOER EN BURGER

Ik ben van mening dat burgers vaak vervreemd zijn van hun voedsel. Ze weten niet meer hoe voedsel groeit en geproduceerd wordt en wat er allemaal bij komt kijken. Ik wil me inzetten om dit bewustzijn te vergroten door bijvoorbeeld de mogelijkheid te bieden burgers mee te laten helpen op het bedrijf.'

Martine Lesterhuis

WETEN WAT JE WILT

'Zelf heb ik een duidelijk doel voor ogen waar ik met het bedrijf naar toe wil en via welke weg. Ik houd van uitdagingen en onderzoeken hoe ik iets kan bereiken. Eerst wil ik dit combineren met een baan buitenshuis, waar ik ook veel wil leren. In ieder geval heb ik er veel zin in. In mijn vrije tijd doe ik aan fietsen, fotograferen, piano spelen en scouting.'

BELANGENBEHARTIGING

'Sinds kort ben ik lid van de NAV, omdat het nodig is dat de belangen van de boeren die vaak met veel liefde voor hun vak bezig zijn, meer aandacht krijgen. De prijzen zijn vaak slecht, hier moeten we proberen verandering in te brengen. De kostprijs is veel hoger dan de prijs die de boeren ontvangen voor hun product. De boeren moeten een stem hebben. Belangenbehartiging is ook nodig om boeren wakker te schudden, te prikkelen en hen erop te wijzen dat ze zélf voor hun belangen moeten opkomen. Het uitleggen aan burgers wat de boer doet en het naar buiten treden om voor je idealen op te komen, kan hier aan bijdragen,' aldus een enthousiaste, strijdlustige Martine. **NAV**

vervolg van pagina 1

Dijksma verruimt invulling vergoening

VERGROENINGSCERTIFICATEN

Naast vorengenoemde opties zijn er twee certificeringen ingediend bij Brussel, namelijk van Stichting Veldleeuwierik en het 'Biodiversiteits+ Label' van Stichting Milieu Keur.

Deelnemers aan Veldleeuwierik kunnen volstaan met een akkerrand van 1 m, die geen

30% van het geheel hoeft uit te maken, of zelfs kiezen voor een pakket zonder akkerrand. Verder telt als extra soja bij deze deelnemers ook mee in de vergoening. 'Biodiversiteits+Label' biedt mogelijkheden om extensieve graanteelt, graanstoppels in de winter, extensief beheer en natuurbraak, natuurvriendelijk beheerde perceelsranden, overhoekjes en slootkanten, 'wildakkers' of vogelveldjes en nectarplanten op overhoekjes op te voeren, allen met weefactor 1,5.

EN NU VERDER

Antwoord op de voorstellen wordt verwacht binnen vier maanden. In de komende jaren kunnen steeds in de zomer nog aanpassingsvoorstellen worden ingediend, bijvoorbeeld landschapselementen. De Europese Commissie toetst of de Nederlandse voorstellen voldoen aan de Brusselse richtlijnen voor de vergoening. Al met al is de NAV tevreden met het bereikte resultaat. **NAV**

Dijksma bij lupine-oogst

Op 28 augustus heeft staatssecretaris Sharon Dijksma van Economische Zaken een bezoek gebracht aan een akker van Henk Bronsvorst in Holten waar op dat moment lupine werd geoogst voor toepassing in de vleesvervangers van Vivera. Ook bestuurslid Hans van Kessel van de NAV was aanwezig. Hij greep de gelegenheid aan om een pleidooi te houden voor het stimuleren van de teelt van eiwitgewassen in Nederland en Noordwest Europa. Hij verzocht de staatssecretaris medewerking en steun van de rijksoverheid om samen met het bedrijfsleven (veredelaars, producenten en verwerkers), provincies en maatschappelijke organisaties te werken aan de ontwikkeling van

Staatssecretaris Dijksma, met links achter haar Hans van Kessel en rechts Henk Weinans, bij de Vivera lupine-oogst

betere rassen, de optimalisatie van de teelt en de verdere ontwikkeling van de vraag. Dijksma deed geen harde toezegging, maar zei wel daar verder ambtelijk met de NAV over te willen spreken op EZ. De NAV neemt op korte termijn het initiatief voor het gesprek met EZ.

NAV

Geslaagd werkbezoek VVD delegatie aan NAV

Op 28 augustus kwamen Tweede Kamerleden Helma Lodders en Aukje de Vries met Europarlementariër Jan Huitema van de VVD op werkbezoek bij de NAV. Op het bedrijf van NAV-voorzitter Teun de Jong werden zij door enkele NAV-bestuursleden verwelkomd. Na een korte rondgang en uitleg over het bedrijf werd er een goed gesprek gevoerd aan de keukentafel. Zo werd er door de NAV gepleit voor een ruime invulling van de mogelijkheden voor producentenorganisaties en brancheorganisaties binnen het nieuwe GLB, zonder dat

er meteen problemen met de mededingingsregels ontstaan. Ook heeft de NAV aangegeven dat zij sterk voorstander is van één brancheorganisatie voor de hele akkerbouw. De politici begrepen dat het ondoenlijk is voor een boer om voor elk gewas op het bedrijf lid te worden van een aparte brancheorganisatie. Verder heeft de NAV gepleit voor het behoud van de NAK als zelfstandig bestuursorgaan, is gesproken over de invulling van de vergroening en is alvast wat voorwerk gedaan voor het GLB na 2020. Ook is aandacht gevraagd voor de teelt van eiwitgewassen en is gepleit voor meer openheid over het Europees-Amerikaans handelsverdrag TTIP. De politici stonden open voor de NAV-argumenten. Op hun beurt pleitten de VVD-ers voor impulsen om nieuwe gewassen te telen, ook om fossiele brandstoffen op termijn te vervangen. Al met al een nuttig en levendig bezoek waarin ruim de tijd was om ideeën uit te wisselen.

NAV

vlr: Aukje de Vries, Keimpe van der Heide, Teun de Jong, Helma Lodders, Jan Huitema en Klaas Hoekstra

Gratis kennis maken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Da's heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2015 betaalt u € 0,-.

Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2015 is de contributie slechts € 0,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 - 329 130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

twitter : @NAV_AkkerBouwer

Nederlandse
akkerbouw
vakbond

NAV